

1^ο ΘΕΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ : ΠΕΝΤΕ (5)

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

A.1.1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

1. Η αμερικανική εταιρεία ΟΥΛΕΝ ανέλαβε την κατασκευή του φράγματος και της τεχνητής λίμνης στο Μαραθώνα.
2. Το 1918 περισσότεροι από 750.000 Πόντιοι κατοικούσαν στη Ρωσία .
3. Κατά την περίοδο του Κριμαϊκού πολέμου το αγγλικό και το γαλλικό κόμμα κέρδισαν την εμπιστοσύνη των οπαδών τους.
4. Στις 25 Ιανουαρίου 1921 η Αναθεωρητική Εθνοσυνέλευση ανακηρύχθηκε Συντακτική.
5. Το Κουτσοβλαχικό ζήτημα επηρέαζε τις σχέσεις Ελλάδας - Βουλγαρίας.

Μονάδες 10

A.1.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Κλήρινγκ
- β. ΟΥΛΕΝ
- γ. Κόμμα Γ. Θεοτόκη.

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1. Γιατί είναι περιορισμένες οι πηγές που αναφέρονται στις προσφυγικές μετακινήσεις του 19^{ου} αιώνα και ποια υπήρξε η σημασία των μετακινήσεων αυτών;

Μονάδες 14

A.2.2. Ποια ήταν τα κυριότερα χαρακτηριστικά της περιόδου 1906-1908 επί αρμοστείας *Αλεξάνδρου Ζαΐμη*;

Μονάδες 14

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

Χρησιμοποιώντας σχετικά χωρία από τα πιο κάτω κείμενα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να επισημάνετε τους παράγοντες που συνέβαλαν στην ψήφιση της αρχής της δεδηλωμένης.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

(...) Το δόγμα της δεδηλωμένης πλειονοψηφίας, εξ ης εγεννήθη εν τη εσωτερική διοικήσει η πρωθυπουργική τυραννία και εξ αυτής η βουλευτοκρατία. Εκ ταύτης απεθριώθη το παράσιτον πάσης πολιτείας και υπό διαφόρους μορφάς εμφανιζόμενον, εν Ελλάδι μεν δυστυχώς κληθέν συναλλαγή, εν άπασι δε τοις κοινοβουλευτικοίς κράτεσι συνιστάμενον εις την ανταλλαγήν της εκλογικής ψήφου δια κυβερνητικών, παροχών (...). Η πρωθυπουργική τυραννία, καθ' ην οι υπουργοί εξεχώρουν τα δικαιώματά των εις τον πρωθυπουργόν μεταβαλλόμενοι εις κωφάλαους γενικούς γραμματείς αντί της τιμής του υπουργικού αξιώματος. Οι βουλευταί αντήλλασον εις την κυβέρνησιν τα δικαιώματα του ελέγχειν τας πράξεις της εκτελεστικής εξουσίας και του νομοθετείν, ήτοι τους διορισμούς και τους προβιβασμούς και τας μεταθέσεις, την απονομήν της δικαιοσύνης, την διανομήν των χαρίτων και των παρασήμων. Οι κομματάρχαι και οι δήμαρχοι μεταβάλλοντο εις

μεταπράτας ψήφων, όπως έχωσι το δικαίωμα να διανέμωσι τ' αγαθά του προϋπολογισμού εις τους φίλους και εν τέλει οι εκλογείς παρείχον την ψήφον αυτών αντί των κυβερνητικών παροχών.

Γεώργιος Φιλάρετος, *Ξενοκρατία και Βασιλεία εν Ελλάδι, 1821-1897*,
Αθήνα 1897, σ. 339-340, 341.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Το επί Τουρκίας Αρματωλίκι έτεκε γνήσιον τέκνον το βουλευτικόν αξίωμα. Οι μόνοι αληθώς ελεύθεροι και μακάριοι πολίται της Ελλάδος είναι οι βουλευταί. Είναι αυτό τούτο δικτάτορες. Έχουσι το δεσμείν και λύειν και πρώτος αυτών υπήκοος είναι ο βασιλεύς Γεώργιος. Η κυβέρνησις δεν περιποιείται μόνον και θωπεύει αυτούς αλλ' είναι η ευτελής θεραπεία πάσης αυτών αθεμίτου βουλής και πράξεως [...] Πόσοι ψηφίζουσι κατά συνείδησιν; Πέντε ή δέκα. Οι δε λοιποί; Κατά τας δωρεάς, ας προέχει η εξουσία ή κατά τας ελπίδας, ας η αντιπολίτευσις. Εις ουδέν Χρηματιστήριον της Ευρώπης πιστεύομεν να γίνωνται τόσαι δοσοληψίαι όσαι εν τω αχυρώνι εκείνω όστις εν Αθήναις καλείται Βουλευτήριον. Πρέπει να χορτάσωσι πάντες οι συγγενείς, πάντες, ει δυνατόν, οι ψηφοφόροι εκάστου βουλευτού. Ιδού λοιπόν ο προϋπολογισμός του κράτους και τα δημόσια υπουργήματα. Φάγατε και ευφρανθήτε. Πάσαι αι επαρχιακαί θέσεις πρέπει να περιέλθωσιν αναποφεύκτως εις τους οπαδούς της θριαμβευσάσης πατρίδας. Γενική λοιπόν προγραφή των αντιφρονούντων. Δυστυχείς ούτοι! Ου μόνον εκβάλλονται εκ των θέσεων, αλλά και φορολογούνται αδίκως, και φυλακίζονται και απαγονται ως νεοσύλλεκτοι και φιλοξενούσι, κατ' εξαιρετικήν χάριν, τα μεταβατικά, και το φοβερώτερον πάντων, δεν ευρίσκουσι δικαιοσύνην ενώπιον των δικαστηρίων. [...] Τις προστατεύει τον ληστήν, τον έχοντα ισχυρούς συγγενείς ή δυνάμενον δι' αιματηρών απειλών να επιβάλη θέλησιν εις τους εκλογείς; Ο βουλευτής. Τις σώζει τον επί φόνου ή κλοπής δικαζόμενον; Ο βουλευτής. Τις απονέμει αυτό βασιλικήν χάριν; Ο βουλευτής. Τις παρέχει άσυλον εις τον φυγόδικον, ή εις τον λαθρέμπορον; Ο βουλευτής. Τις απαλλάσσει της τιμωρίας τον καταχραστήν υπάλληλον; Ο βουλευτής. Τις τηρεί εις την θέσιν του τον αξιωματικόν, ον ο

προϊστάμενος αυτού καταγγέλλει ως συνεννοούμενον μετά των ληστών; Ο βουλευτής. Τις παραλύει την ιεραρχίαν της υπηρεσίας, την πειθαρχίαν του στρατού, το αδέκαστον της δικαιοσύνης; Ο βουλευτής. Όπου υπάρχει σαπρότης τις, φαίνεται ο οδός του ζωφίου τούτου. Και όμως οι άνθρωποι εκστρατεύουσι κατά των ακρίδων! Εάν εξετάση τις διά του μικροσκοπίου τας λεγομένας επιρροάς της Ελλάδος, θα φρίξη επί το ειδεχθεί θεάματι. Μακάριοι οι μη έχοντες επιρροήν! Μακάριοι οι βιούντες ληληθότως!

Αναστάσιος Βυζάντιος, *Έργα*, 1893, σ.110-111

ΘΕΜΑ Β2

Αξιοποιώντας τις ιστορικές γνώσεις σας και τις πληροφορίες που δίνονται στο ακόλουθο κείμενο, να παρουσιάσετε:

α) το περιεχόμενο της πολιτικής αντίληψης που ονομάστηκε «Βενιζελισμός»,

(Μονάδες 12)

β) τις κύριες επιδιώξεις του βενιζελισμού, καθώς και τα βασικά κοινωνικά ερείσματα του.

(Μονάδες 13)

Μονάδες 25

Πέρα και πίσω από το «χάρισμα» του ηγέτη του, η ανεπανάληπτη δυναμική τον Βενιζελισμού πηγάζει από έναν εξίσου ανεπανάληπτο συνδυασμό αστικού εθνικισμού και αστικού εκσυγχρονισμού, σε αδιάσπαστη και διαλεκτική ενότητα. Από την πρώτη στιγμή, το 1910, ο εκσυγχρονισμός τέθηκε στην υπηρεσία της εθνικής ολοκλήρωσης. Με τη σειρά της, η εθνική ολοκλήρωση υπηρέτησε τον εκσυγχρονισμό μέχρι το τέλος, προσφέροντας την αναντικατάστατη πολιτική και ιδεολογική τον νομιμοποίηση. Στο γενικό αυτό επίπεδο, γίνεται φανερή η άρρηκτη συνέχεια και συνέπεια του Βενιζελισμού (και του Βενιζέλου προσωπικά). Αν πρέπει κανείς να διακρίνει δύο φάσεις, ίσης περίπου διάρκειας, είναι επειδή το περιεχόμενο της εθνικής

ολοκλήρωσης άλλαξε αναγκαστικά και ριζικά μετά την Καταστροφή τον 1922. Πριν, σήμαινε πρωταρχικά την απελευθέρωση των αλυτρώτων με την αντίστοιχη εδαφική επέκταση του εθνικού κράτους. Μετά, σήμαινε αποκλειστικά την αφομοίωση των πρώην αλυτρώτων ως Νέων Χωρών ή ως προσφύγων πια και την επίτευξη εθνικής ομοιογένειας και μιας νέας εθνικής ταυτότητας μέσα στα οριστικά πλέον κρατικά σύνορα. Έτσι, κατά την πρώτη ηρωική περίοδο του Βενιζελισμού (1910-1920), ο αστικός εκσυγχρονισμός συναρθρώθηκε με τον αλυτρωτισμό, με ιδεολογικό επιστέγασμα τη Μεγάλη Ιδέα. Κατά τη δεύτερη περίοδο (1922-1932), ο αστικός εκσυγχρονισμός συναρθρώθηκε με την οικοδόμηση ενιαίου εθνικού κράτους, με ιδεολογικό επιστέγασμα την Αβασίλευτη Δημοκρατία, στην οποία ο Βενιζελισμός επιχείρησε να προσδώσει ευρύτερο ιδεολογικό και κοινωνικό περιεχόμενο. [...]

[Γ. Θ. Μαυρογορδάτος - Χ. Χατζηιωσήφ (επιμ.), *Βενιζελισμός και αστικός εκσυγχρονισμός*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1988]

Επιμέλεια : Σπύρτζη Αθανασία

Τομέας Ιστορίας

ΟΡΟΣΗΜΟ Αθήνας